

Rada
Európskej únie

V Bruseli 13. júna 2022
(OR. fr, en)

9764/22

ECOFIN 553
UEM 157
SOC 348
EMPL 230
COMPET 451
ENV 552
EDUC 221
RECH 344
ENER 260
JAI 815
GENDER 93
ANTIDISCRIM 73
JEUN 104
SAN 349

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9417/22 - COM(2022) 614 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2022

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady v znení, ktoré revidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady, vychádzajúci z návrhu Komisie COM(2022) 614 final.

ODPORÚČANIE RADY

ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241², ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií zvyšujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bude aktualizovaný v júni 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.
- (2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila sociálny záväzok z Porta k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, podpísaný 7. mája 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej neurčila Maďarsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala spoločnú správu o zamestnanosti 14. marca 2022.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémie, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto invázie na hospodárstva členských štátov sa prejavil okrem iného vyššími cenami energií, potravín a surovín a horšími vyhlídkami rastu. Vyššie ceny energií veľmi negatívne ovplyvňujú predovšetkým najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené, ako aj podniky, ktoré najviac pociťujú prudký nárast cien energií. Okrem toho Únia zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Vplyv hospodárskych dôsledkov útočnej vojny Ruska sa v členských štátoch prejavuje v rôznej miere. V tejto súvislosti bola vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382³ dňa 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica Rady 2001/55/ES⁴, ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v Únii, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, na trh práce, k zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu. Maďarsku sa poskytuje mimoriadna podpora v rámci iniciatívy Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE) a prostredníctvom ďalšieho predbežného financovania z programu Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (REACT-EU), aby mohlo urýchlene riešiť potreby súvisiace s prijímaním a integráciou ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny.

³ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

⁴ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

- (4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať vo svojej rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch európskeho semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri akýchkoľvek iných odporúčaníach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia takýchto revidovaných, aktualizovaných alebo zmenených plánov.
- (5) Všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu je aktívna od marca 2020. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021 s názvom „Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky“ vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentné zvyšovanie cien energií a pokračujúce narušenia dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie uplatňovania všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj v roku 2023.

- (6) V súlade s prístupom uvedeným v odporúčaní Rady z 18. júna 2021⁵, ktorým sa predkladá stanovisko Rady konvergenčnému programu Maďarska na rok 2021, sa celkové zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19), ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu⁶. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov⁷.

⁵ Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 78).

⁶ Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nezahŕňa pozitívny vplyv reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

⁷ Nie sú financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

- (7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie poskytujúce všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 (ďalej len „fiškálne usmernenia“) a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania na rok 2023 by mali byť pre jednotlivé členské štáty aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka európskeho semestra koncom mája 2022.
- (8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia, vo fiškálnych odporúčaníach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní s prognózou Komisie zo zimy 2022. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energií a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov. Fiškálna politika musí zostať pružná, aby sa prispôsobila rýchlo sa vyvíjajúcim okolnostiam vrátane výziev vyplývajúcich z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, pokiaľ ide o obranu a bezpečnosť, a musí byť diferencovaná v jednotlivých členských štátoch v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska ich expozície voči kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.
- (9) Maďarsko predložilo 29. apríla 2022 národný program reforiem na rok 2022 a konvergenčný program na rok 2022. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne.

- (10) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Maďarska na rok 2022. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Maďarsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Maďarska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.
- (11) Maďarsko predložilo 29. apríla 2022 svoj konvergenčný program na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (12) Komisia 23. mája 2022 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V tejto správe sa rozoberala rozpočtová situácia Maďarska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2021 presiahol referenčnú hodnotu 3 % hrubého domáceho produktu (HDP) stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a nebola dodržaná referenčná hodnota pre znižovanie dlhu. V správe sa konštatovalo, že kritériá deficitu a dlhu neboli dodržané. V súlade s oznámením z 2. marca 2022 Komisia v rámci svojho posúdenia všetkých závažných faktorov usúdila, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu by zahŕňalo nadmerne náročné skoré fiškálne úsilie, ktoré by mohlo ohroziť rast. Komisia sa preto domnieva, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu nie je za súčasných výnimočných hospodárskych podmienok opodstatnené. Ako bolo oznámené, Komisia na jar 2022 nenavrhla začatie nových postupov pri nadmernom deficite, pričom na jeseň 2022 opätovne posúdi, či je potrebné navrhnúť začatie takýchto postupov.

(13) Rada vo svojom odporúčaní z 20. júla 2020⁸ odporučila Maďarsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom deficit verejných financií Maďarska klesol zo 7,8 % HDP v roku 2020 na 6,8 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Maďarsko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových opatrení klesol zo 4,0 % HDP v roku 2020 na 0,8 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Maďarsko prijalo v roku 2021, boli v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Zároveň však niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 – 2021, neboli dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami, pričom išlo najmä o zníženie príspevkov zamestnávateľov na sociálne zabezpečenie, zrušenie príspevku na odborné vzdelávanie, oslobodenie zamestnancov do 25 rokov od dane z príjmu fyzických osôb, opätovné zavedenie 13. dôchodku a zvýšenie plátov lekárov. Podľa údajov overených Eurostatom verejný dlh klesol zo 79,6 % HDP v roku 2020 na 76,8 % HDP v roku 2021.

⁸ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 107).

(14) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie v konvergenčnom programe na rok 2022, je priaznivý. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 4,3 % a v roku 2023 o 4,1 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 3,6 % v roku 2022 a na úrovni 2,6 % v roku 2023, a to najmä v dôsledku predpokladaného trvalejšieho makroekonomického vplyvu ruskej vojenskej agresie na Ukrajine. V prognóze Komisie sa predpokladá slabší rast súkromnej spotreby, a to najmä v roku 2023, a slabší rast investícií v roku 2022 aj 2023. Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2022 očakáva, že celkový deficit klesne zo 4,9 % HDP v roku 2022 na 3,5 % HDP v roku 2023. V poklese v roku 2022 sa odráža najmä pokračujúci dynamický rast nominálneho HDP. Podľa konvergenčného programu na rok 2022 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne v roku 2022 na 76,1 % a v roku 2023 na 73,8 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 6,0 % HDP v roku 2022 a 4,9 % HDP v roku 2023. Tieto údaje sú vyššie ako v prípade deficitu plánovaného v konvergenčnom programe na rok 2022, a to najmä v dôsledku predpokladaného menej priaznivého makroekonomického výhľadu, predovšetkým na rok 2023, a vyššieho rastu výdavkov, ktorý zahŕňa kapitálové injekcie do podnikov verejnoprospešných služieb vo výške 1,1 % HDP v roku 2022 a ďalších 0,7 % HDP v roku 2023. V prognóze Komisie z jari 2022 sa počíta s vyšším pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 76,4 % v roku 2022 a 76,1 % v roku 2023. Tento rozdiel je spôsobený vyšším primárnym saldom a menej priaznivou dynamikou nominálneho HDP. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 3,2 %. Tento odhad však nezahŕňa vplyv reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Maďarska.

- (15) Vláda v roku 2022 postupne zrušila opatrenia prijaté v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových opatrení klesne z 0,8 % HDP v roku 2021 na 0,0 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022 odhadujú na 1,2 % HDP v roku 2022 a 0,7 % HDP v roku 2023⁹. Tieto opatrenia pozostávajú z kompenzácií zo strany vlády pre podniky verejnoprospešných služieb formou kapitálových transferov na očakávané straty vyplývajúce z regulovaných cien energie, dočasného zníženia spotrebných daní z palív a kompenzácií pre malé čerpace stanice. Všetky opatrenia – okrem trvalého zastropovania maloobchodných cien plynu a elektrickej energie – boli oznámené ako dočasné. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nemajú cielený charakter, a to najmä plošné zastropovanie maloobchodných cien energie a zníženie spotrebných daní. Deficit verejných financií je tiež ovplyvnený nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 budú na úrovni 0,2 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,3 % HDP¹⁰.
- (16) Rada vo svojom odporúčaní z 18. júna 2021 odporučila, aby Maďarsko v roku 2022 zachovalo podporné zámery fiškálnej politiky vrátane tých, ktoré vyplývajú z impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti, a aby zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Rada zároveň Maďarsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁹ Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

¹⁰ Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet osôb vysídlených z Ukrajiny prichádzajúcich do Únie postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci Únie v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

(17) Podľa prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v konvergenčnom programe Maďarska na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 vo všeobecnosti neutrálne a dosiahnu úroveň -0,1 % HDP, zatiaľ čo Rada odporučila podporné zámery fiškálnej politiky¹¹. Maďarsko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2021 znížiť o 1,0 percentuálneho bodu HDP z dôvodu očakávaného spomalenia čerpania finančných prostriedkov Únie¹². Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,2 percentuálneho bodu¹³. Maďarsko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,4 percentuálneho bodu. Zahŕňa to dodatočný vplyv opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,1 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,2 % HDP). K rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) prispieva aj niekoľko diskrečných opatrení, ako napríklad opätovné zavedenie 13. dôchodku, mzdové výhody pre príslušníkov orgánov presadzovania práva a vojakov a zníženie príspevkov zamestnávateľov na sociálne zabezpečenie a príspevku na odborné vzdelávanie.

¹¹ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

¹² Ide o prognózy Komisie. Komisia zatiaľ neposúdila maďarský plán obnovy a odolnosti.

¹³ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP, ktorý bude daný najmä fiškálnym vplyvom rekapitalizácie podnikov verejnoprospešných služieb.

- (18) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať +1,9 % HDP¹⁴. Predpokladá sa, že Maďarsko bude v roku 2023 naďalej využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie k hospodárskej činnosti sa má v roku 2023 zvýšiť o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,4 percentuálneho bodu¹⁵. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,9 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,1 % HDP) a ďalšie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP).
- (19) V konvergenčnom programe na rok 2022 sa očakáva, že deficit verejných financií postupne klesne na úroveň 2,5 % HDP v roku 2024, pričom do roku 2025 má klesnúť na 1,5 % HDP. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií klesne do roku 2024 pod úroveň 3 % HDP. Podľa konvergenčného programu na rok 2022 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa bude do roku 2025 znižovať, a to konkrétne na 70,4 % v roku 2024 a na 66,9 % v roku 2025. Podľa analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte stredné.

¹⁴ Kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

¹⁵ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP, ktorý bude daný najmä postupným rušením dotácií na rekonštrukcie pre rodiny a nižšími odhadovanými rekapitalizáciami podnikov verejnoprospešných služieb než v roku 2022.

- (20) Vplyv starnutia obyvateľstva a zvýšenie verejného dlhu počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 zrejme prehĺbia problémy Maďarska s dlhodobou fiškálnou udržateľnosťou. Očakáva sa výrazné zvýšenie výdavkov na dôchodky, a to z úrovne zhruba 8 % HDP v roku 2019 na viac ako 12 % HDP v roku 2070. Ukazovatele fiškálnej udržateľnosti poukazujú na stredné riziká v oblasti udržateľnosti v strednodobom horizonte a na vysoké riziká v dlhodobom horizonte. Nedávne politické opatrenia ešte viac zhoršujú problém s udržateľnosťou, keďže zvyšujú dlhodobé záväzky vlády v oblasti dôchodkov. Očakáva sa, že 13. dôchodok, opätovne zavedený v rokoch 2021 a 2022, zvýši výdavky na dôchodky. Predpokladá sa, že zmeny daňových a dôchodkových systémov v poslednom desaťročí zvýšia výdavky na dôchodky pre dôchodcov, ktorí poberali vysoké platy, a prehĺbia nerovnosti medzi dôchodcami. Medzi tieto opatrenia patrí odstránenie hornej hranice príjmov určujúcich nárok na dôchodok aj samotných dôchodkov a zavedenie paušálnej dane z príjmu fyzických osôb, ktorá v prípade dobre zarábajúcich osôb posilňuje príjem určujúci nárok na dôchodok. Minimálny dôchodok zostáva od roku 2008 nominálne nezmenený, čo ovplyvňuje situáciu osôb s nesúvislou pracovnou históriou a nízkymi priemernými zárobkami počas pracovného života.

- (21) Maďarsko predložilo 30. decembra 2021 programové dokumenty politiky súdržnosti na účely partnerskej dohody ustanovenej v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060¹⁶ a 26. januára 2022 Program hospodárskeho rozvoja a inovácií Plus. V súlade s nariadením (EÚ) 2021/1060 má Maďarsko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementarity a koherentnosti medzi týmito fondmi politiky súdržnosti a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.
- (22) Hoci je trh práce v Maďarsku celkovo v dobrom stave, problémy pretrvávajú v súvislosti s nízkou mierou zamestnanosti žien a znevýhodnených skupín. Matky s malými deťmi majú tendenciu zostávať dlho mimo práce, čiastočne z dôvodu nedostatku miest v zariadeniach starostlivosti o deti do troch rokov. Počet miest v zariadeniach starostlivosti o deti sa vďaka špecializovaným programom postupne zvyšuje, ale inštitúcie predškolského vzdelávania čelia tiež nedostatku zamestnancov. Existuje značný priestor na zvýšenie miery zamestnanosti určitých znevýhodnených skupín, napríklad osôb s nízkou kvalifikáciou, dlhodobo nezamestnaných, osôb so zdravotným postihnutím a Rómov. Tieto skupiny by sa mohli lepšie mobilizovať tým, že by sa im poskytli zručnosti a aktívna pomoc pri hľadaní práce. Pomoc pri hľadaní zamestnania je obmedzená a len polovica evidovaných nezamestnaných dostáva finančnú podporu. Trvanie poberania dávky v nezamestnanosti je jedno z najkratších v Únii. Nezamestnanosť sa sústreďuje v menej rozvinutých regiónoch a vo vidieckych oblastiach.

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

(23) Riziko chudoby sa výrazne znížilo, ale mnohí ľudia si stále nemôžu dovoliť základné potreby. Miera materiálnej a sociálnej deprivácie stále patrí medzi najvyššie v Únii, a to najmä v prípade detí. Chudoba a sociálne vylúčenie sa koncentrujú v konkrétnych skupinách a oblastiach. Miera chudoby je v prípade Rómov tri- až štyrikrát vyššia, čo sčasti súvisí s ich obmedzenejším prístupom na trh práce a k verejným službám. Záchranná sociálna sieť sa v prípade rodín bez stabilného zamestnania v poslednom desaťročí oslabil a nedávno došlo aj k prehĺbeniu medzery chudoby. Daňový systém neprímerane zaťažuje pracovníkov s nižšími mzdami. Rodiny s nízkymi príjmami majú takisto menšiu pravdepodobnosť, že budú môcť využiť úľavu na dani z príjmu pre rodičov. Ich hlavné zdroje príjmu, napríklad mzda za verejné práce, minimálny príjem a rodinné prídavky, neudržali krok so životnými nákladmi. Regulované ceny za energiu pre obytné priestory zostali nezmenené, takže domácnosti sú čiastočne chránené pred nedávnym nárastom cien komodít. Nepomáha to však chudobným vidieckym domácnostiam, ktoré kúria tuhými palivami. Ďalšiu výzvu pre rodiny s nízkymi príjmami, ktoré majú ťažkosti s prístupom k systémom podpory nájomného bývania, predstavujú rastúce ceny obytných nehnuteľností. Sociálne bývanie sa medzitým stalo nedostatkovým a často je v nevyhovujúcom stave.

(24) Výsledky v oblasti vzdelávania sú v Maďarsku pod priemerom Únie. Základné zručnosti vo veku 15 rokov sú výrazne pod priemerom Únie aj regiónu a za posledné desaťročie sa znížili. Na rozdiel od európskych trendov sa miera predčasného ukončenia školskej dochádzky v poslednom desaťročí nezlepšila: v roku 2021 dosahovala 12,0 %, čo je nad priemerom Únie na úrovni 9,7 %. Predčasné ukončenie školskej dochádzky je vyššie v najmenej rozvinutých okresoch a šesťkrát vyššie medzi Rómami ako nerómskym obyvateľstvom. Podiel absolventov inštitúcií terciárneho vzdelávania medzi ľuďmi vo veku 25 – 34 rokov sa od roku 2010 zvýšil, ale stále patrí k najnižším v Únii. Účasť na vzdelávaní dospelých tesne presahuje polovicu priemeru Únie. Chýbajú digitálne zručnosti, najmä medzi chudobnejšími ľuďmi. Len 13 %, resp. 18 % Maďarov z dvoch najnižších príjmových kvartilov má aspoň základné digitálne zručnosti, čo patrí medzi najnižšie percentuálne podiely v Únii. Znevýhodnení študenti majú malé šance nastúpiť na cestu k vyššiemu vzdelaniu. Nerovnosť vo vzdelávaní zužuje možnosti sociálnej mobility. Slabá účinnosť a rovnosť v školskom systéme pravdepodobne súvisí s nízkou úrovňou autonómneho výberu obsahu učiva, nedostatočnou sociálno-ekonomickou rozmanitosťou v školách a nízkymi mzdami učiteľov. Čoraz väčším problémom je nedostatok učiteľov. Súhrnné ukazovatele, ako napríklad pomer učiteľov a žiakov, síce nenaznačujú akútny nedostatok, ale z podrobnejšej analýzy vyplýva, že nedostatok existuje v konkrétnych predmetoch, ako sú matematika, prírodné vedy a cudzie jazyky. Nedostatok učiteľov súvisí aj s roztrieštenosťou školského systému, keďže polovica všetkých základných a nižších stredných škôl má menej ako 150 žiakov. Nedostatkom kvalifikovaných učiteľov trpia najmä školy s vysokým podielom znevýhodnených žiakov. Viac ako polovica absolventov pedagogických škôl sa vydá na inú kariérnu dráhu, a to z dôvodu vysokého pracovného zaťaženia učiteľov a ich nízkych miezd, najmä na začiatku kariéry. Centralizované riadenie škôl navyše ponecháva riaditeľom škôl len obmedzenú autonómiu a nástroje na zlepšenie kvality výučby.

- (25) Výsledky v oblasti zdravia zaostávajú za väčšinou ostatných členských štátov, čo je odzrkadlením tak nezdravého životného štýlu, ako aj obmedzenej účinnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Prevalencia fajčenia, porúch súvisiacich s konzumáciou alkoholu a obezity patrí medzi najvyššie v Únii. Maďari patria medzi najohrozenejších v Únii, pokiaľ ide o predčasnú smrť v dôsledku zlej kvality ovzdušia. Počet prípadov odvrátiteľných úmrtí patrí medzi najvyššie v Únii, a to čiastočne v dôsledku nedostatočného zdravotného skríningu a riadenia primárnej starostlivosti. V prístupe ku kvalitnej starostlivosti existujú značné sociálno-ekonomické rozdiely spôsobené veľkým nedostatkom zdravotníckeho personálu, najmä všeobecných lekárov a zdravotných sestier. Nemocničná sieť je roztrieštená a vyznačuje sa vysokým počtom nemocničných lôžok. Maďarskí pacienti trávajú v nemocniciach najdlhší čas z celej Únie, pretože využívanie jednodňových chirurgických zákrokov je v porovnaní s priemerom Únie naďalej nízke. Poskytovanie služieb by mali zlepšiť nedávne reformy, ktoré motivovali všeobecných lekárov k spolupráci. Prijali sa významné opatrenia na odstránenie „všimného“ a riešenie nedostatku lekárov.
- (26) Nedostatky v nezávislých kontrolných mechanizmoch a úzke prepojenie medzi politikou a niektorými podnikmi vytvárajú priaznivé podmienky na korupciu. Keď sa objavia vážne podozrenia, pravidelne sa stáva, že nedôjde na rózne opatrenia, aby sa vyšetrili a trestne stíhali prípady korupcie, do ktorých sú zapojení vysokopostavení úradníci alebo im blízke osoby. Obavy naďalej vyvoláva zodpovednosť za rozhodnutia o ukončení vyšetrovania, pretože neexistujú žiadne účinné prostriedky nápravy proti rozhodnutiam prokuratúry o zastavení stíhania údajnej trestnej činnosti. Čoraz menšie možnosti občianskeho dohľadu vzhľadom na obmedzovanie slobody médií, nepriateľské prostredie pre organizácie občianskej spoločnosti a neustále problémy spojené s uplatňovaním pravidiel transparentnosti a prístupu k verejným informáciám ešte viac oslabujú protikorupčný rámec. V decembri 2021 vláda odložila vykonávanie väčšiny opatrení svojej protikorupčnej stratégie na roky 2020 – 2022¹⁷.

¹⁷ Komisia 27. apríla poslala Maďarsku oznámenie podľa článku 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 1).

- (27) Nezávislosť, efektívnosť a kvalita justičného systému majú rozhodujúci vplyv pre prilákanie podnikov a umožnenie hospodárskeho rastu. Pretrvávajú obavy týkajúce sa nezávislosti súdnictva. Pre Krajiniskú súdnu radu je stále náročné byť protiváhou k právomociam predsedu Krajinského súdneho úradu. Vzhľadom na pravidlá voľby predsedu najvyššieho súdu existuje riziko politického vplyvu na najdôležitejší súd krajiny. Netransparentnosť systému pridelovania prípadov neumožňuje stranám overiť, či nedošlo k uplatneniu neprímeranej diskrečnej právomoci. Otázna je úloha ústavného súdu pri preskúmaní rozsudkov všeobecných súdov, keďže jeho členov volí parlament bez zapojenia súdnictva.
- (28) Spomedzi členských štátov dosahuje Maďarsko slabé výsledky v oblasti sociálneho dialógu, zapojenia zainteresovaných strán do tvorby primárneho práva, konzultácií so sociálnymi partnermi, občianskej spoločnosti a využívania nástrojov založených na dôkazoch. Vnútroštátne pravidlá týkajúce sa povinných verejných konzultácií k návrhom právnych aktov a posúdení ich vplyvu sa systematicky prehliadajú. V posledných rokoch sa výrazne znížil počet zákonov, ktoré boli predmetom konzultácií.
- (29) Boli prijaté opatrenia na ďalšie zlepšenie daňového systému, no určité problémy pretrvávajú. Daňové zaťaženie práce sa znížilo, no pre mnohých pracovníkov s nízkym príjmom ostáva stále vysoké. Dane špecifické pre konkrétne odvetvia a vysoký počet malých daní spôsobujú, že daňový systém je komplikovaný a dochádza v ňom k zvyšovaniu nákladov na dodržiavanie predpisov, a to najmä v prípade menších firiem.

(30) Regulačné prekážky a prítomnosť štátu na trhoch s výrobkami sťažujú výber efektívnych podnikov a obmedzujú hospodársku súťaž. *Ad hoc* výnimky z kontroly dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže v prípade obchodných transakcií sťažujú fungovanie trhu a brzdia investície. Ďalším z problémov je nepredvídateľnosť právneho rámca, najmä v odvetví maloobchodu, ktorý sa v posledných rokoch musí vyrovnávať s častými zmenami právnych predpisov. Predpisy a dane by mohli brániť podnikom v raste, najmä v oblasti maloobchodu a verejnoprospešných služieb. Regulácia profesií zostáva i naďalej reštriktívna. Pomalé a nákladné konkurzné konania by mohli brániť reštrukturalizácii zlyhávajúcich podnikov. Trh verejného obstarávania zostáva zraniteľný voči praktikám narušajúcim hospodársku súťaž. Podiel zákaziek zadaných v konaniach, na ktorých sa zúčastnil len jeden uchádzač, patrí naďalej medzi najvyššie v Únii. Orgány zlepšili dohľad nad riadnosťou verejného obstarávania v reakcii na predchádzajúce zistenia z jednotlivých auditov Komisie v oblasti hospodárenia s finančnými prostriedkami Únie, ktoré sa uskutočnili v rokoch 2014, 2015 a 2017 a v ktorých boli identifikované závažné systémové nedostatky a nezrovnalosti, najmä v súvislosti s využívaním rámcových dohôd. Až prax ukáže, či boli všetky predtým zistené nedostatky v plnej miere vyriešené. Nedávno sa objavili nové riziká súvisiace so zjavným vylúčením trustov verejného záujmu z pravidiel verejného obstarávania. Vo februári 2021 si vláda stanovila ambiciózny cieľ – hoci bez pevne stanoveného termínu – znížiť percentuálny podiel postupov verejného obstarávania len s jednou ponukou pod 15 %.

- (31) Prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo je stále len v počiatočnom štádiu. Polovica územia Maďarska je zásadným spôsobom vystavená rizikám klimatickej zmeny vrátane sucha a záplav. Vzniká tak potreba udržateľných riešení v oblasti adaptácie na zmenu klímy, najmä prostredníctvom prírodných spôsobov zachytávania vody okrem iného obnovou prírodnej hydrológie, prispôbením poľnohospodárskych postupov a dôkladným monitorovaním čerpania podzemných a povrchových vôd na zavlažovanie. Kvalita ovzdušia a vody je naďalej problematická. Hlavnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia sú rezidenčné spaľovanie tuhých palív a emisie z poľnohospodárstva a dopravy. Veľká časť rozvodnej siete pitnej vody je v zlom stave a regulačné prostredie vytvára prekážky pre investície. Obehové hospodárstvo sa stále nachádza v počiatočnej fáze, recyklácia komunálneho odpadu je nedostatočne rozvinutá a hospodárske nástroje na riešenie environmentálnych problémov nepostačujú. Vláda v niekoľkých krokoch reorganizovala odpadové hospodárstvo. Tieto zmeny obmedzili hospodársku súťaž v odvetví, čo malo vedľa ďalší účinok v podobe klesajúcej efektívnosti a miery recyklácie. Odvetvia, ktoré pravdepodobne upadnú alebo sa budú musieť transformovať v dôsledku prechodu na zelené hospodárstvo, poskytujú pracovné miesta pre takmer 4 % všetkých pracovníkov, ktorí by potrebovali najmä zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu. Nedostatok pracovnej sily v odvetví energetiky by mohol byť prekážkou pri prechode na klimatickú neutralitu.
- (32) Dopravnú infraštruktúru charakterizuje hustá diaľničná sieť a elektrifikovaná železničná sieť. Maďarsko zaznamenalo výrazný nárast emisií v odvetví dopravy, ktoré sa rýchlo stáva najväčším producentom emisií. Maďarsko patrí medzi najviac preťažené členské štáty, v ktorých vodič v mestských oblastiach stráca v zápchach čoraz viac hodín. Podiel novoevidovaných osobných automobilov s nulovými emisiami a počet nabíjajúcich staníc neustále rastie. Príslušné ukazovatele síce poukazujú na popredné postavenie spomedzi regionálnych partnerov, ale stále zostávajú pod priemerom Únie.

- (33) Výskum a inovácie sú rozhodujúcou hybnou silou dlhodobého rastu a konkurencieschopnosti. Maďarsko sa radí medzi nových inovátorov. Na výskum a vývoj sa vynakladá čoraz viac prostriedkov, ktoré v roku 2020 dosiahli úroveň 1,61 % HDP. Hlavnou prekážkou inovácií je nedostatok vysokokvalifikovaných pracovníkov. Počet osôb s dosiahnutým terciárnym vzdelaním patrí k najnižším v Únii. Nedávne oslobodenie mladých pracovníkov od dane z príjmu fyzických osôb a iné štrukturálne zmeny oslabujúce akademickú slobodu znižujú atraktivnosť vysokoškolského vzdelávania. Digitálne zručnosti a využívanie digitálnych technológií podnikmi a verejnými službami zostávajú pod priemerom Únii.
- (34) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád Únie, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom návrhu Komisie pre REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel Komisia plánuje v dialógu s členskými štátmi určiť najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej úrovni, regionálnej úrovni a na úrovni Únie. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(35) Maďarská energetika je vo veľkej miere závislá od Ruska, pokiaľ ide o fosílnu palivá. Podľa údajov z roku 2020¹⁸ takmer všetok dovezený zemný plyn pochádzal z Ruska (95 % v porovnaní s priemerom Únie na úrovni 44 %). Pokiaľ ide o ropu, závislosť od Ruska je takisto nad priemerom Únie (61 % v porovnaní s 26 %), v prípade uhlia je však nižšia (22 % v porovnaní s 54 %). Podiel zemného plynu v energetickom mixe je vyšší ako priemer Únie (35 % v porovnaní s 24 %), zatiaľ čo podiel ropy (30 % v porovnaní s 33 %) a uhlia (7 % v porovnaní s 11 %) je nižší. Podiel obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie predstavuje 13,9 % a je jedným z najnižších v Únii. Maďarsko plánuje vo väčšej miere využívať slnečnú energiu, pričom potenciál veternej a geotermálnej energie sa stále dostatočne nevyužíva. Elektrizácia sústavy si vyžaduje investície, ako napríklad inteligentné meracie systémy, systémy výrobcov-spotrebiteľov, energetické spoločenstvá a dynamickú cenotvorbu, s cieľom využívať viac energie z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho by sa mohli zjednodušiť postupy povoľovania inštalácie zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie. Pri nových investíciách do infraštruktúry a sietí na rozvod plynu by sa malo podľa možnosti dbať na ich odolnosť voči budúcim zmenám, aby sa mohli v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobými udržateľnými. V záujme ďalšieho zníženia závislosti existuje veľký potenciál na zlepšenie energetickej efektívnosti v sektore obytných budov. Uplatňovanie prísnejších environmentálnych noriem pre nové obytné nehnuteľnosti bolo odložené o 18 mesiacov na jún 2022. Súčasný program obnovy obytných budov nie je zameraný na energetickú efektívnosť a v praxi z neho vypadli najzraniteľnejšie rodiny. Jednotná nízka úroveň regulovaných cien energie – bez ohľadu na príjem alebo úroveň spotreby domácnosti – zvyšuje príjmové nerovnosti a nevytvára stimuly pre šetrenie energiou. Na to, aby Maďarsko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, väčšieho využívania obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovania energetickej efektívnosti.

¹⁸ Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze zemného plynu, ropy a čierneho uhlia. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Maďarska celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa nezahŕňa rafinované ropné produkty. Treba poznamenať, že hoci je Maďarsko vysoko závislé od dovozu ruského plynu, značné množstvá plynu vyváža do susedných krajín. Je teda pravdepodobné, že jeho závislosť od plynu pre spotrebu na domácom trhu je nižšia ako vykázané údaje, i keď stále významná.

- (36) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Maďarsko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Maďarsko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057¹⁹ na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.
- (37) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala konvergenčný program na rok 2022 a jej stanovisko²⁰ je zohľadnené v odporúčaní 1.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Maďarsko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť, aby bol rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a podniky, ktoré najviac pociťujú prudký nárast cien energií, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôbiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu RePowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií; zlepšiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému a zároveň zachovať primeranosť, najmä prostredníctvom riešenia príjmových nerovností;
2. urýchlene dokončiť rokovania s Komisiou o programových dokumentoch politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli začať vykonávať;

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21).

²⁰ Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

3. pokračovať v integrácii najzraniteľnejších skupín obyvateľstva na trhu práce, a to najmä zvyšovaním úrovne zručností, a predĺžiť obdobie poberania dávok v nezamestnanosti; zlepšiť primeranosť sociálnej pomoci a zabezpečiť prístup k základným službám a primeranému bývaniu pre všetkých; zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania a zvýšiť účasť znevýhodnených skupín, najmä Rómov, v kvalitnom hlavnom vzdelávacom prúde; zlepšiť prístup ku kvalitným službám preventívnej a primárnej zdravotnej starostlivosti;
4. posilniť protikorupčný rámec, a to aj zlepšením úsilia prokuratúry a prístupu k verejným informáciám, a posilniť nezávislosť súdnictva; zlepšiť kvalitu a transparentnosť rozhodovacieho procesu prostredníctvom účinného sociálneho dialógu, spolupráce s ostatnými zainteresovanými stranami a prostredníctvom pravidelných posúdení vplyvu; pokračovať v zjednodušovaní daňového systému; zlepšiť regulačnú predvídateľnosť a hospodársku súťaž v sektore služieb, najmä v maloobchode a verejnoprospešných službách, a systematicky uplatňovať kontrolu dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže pri obchodných transakciách; zlepšiť hospodársku súťaž v oblasti verejného obstarávania;
5. podporovať reformy a investície v oblasti udržateľného vodného a odpadového hospodárstva a obehovosti hospodárstva, digitalizáciu podnikov, zelené a digitálne zručnosti a výskum a inovácie;
6. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív urýchleným zavádzaním obnoviteľných zdrojov energie, najmä zefektívnením povolovacích postupov a modernizáciou elektrickej infraštruktúry; diverzifikovať dovoz fosílnych palív, okrem iného posilnením prepojenia za účasti iných krajín; znížiť závislosť od fosílnych palív v budovách a doprave zintenzívnením úsilia zameraného na opatrenia týkajúce sa energetickej efektívnosti pre všetkých, a to najmä v obytných domoch, a úsilia zameraného na udržateľnú dopravu, najmä jej elektrifikáciou.

V Bruseli

Za Radu

predseda/predsedačka